

Je li opravdano ili nije koristiti umjetnu inteligenciju (npr. *ChatGPT*) za školske obveze?

ChatGPT – prilika ili nepravilnost

Povodom Dana sigurnije interneta učenici sedmog i osmog razreda raspravljali su **Je li opravdano ili nije koristiti umjetnu inteligenciju (npr. *ChatGPT*) za školske obveze?** Okrugle stolove modelirala je psihologinja Nada Kegelj.

Dok su neke države, a posebno fakulteti zabranili korištenje računalnih programa poput *ChatGPT*, naše je mišljenje da se učenici trebaju kritički odnositi prema modernim tehnologijama, koja omogućava računalima da obavljaju zadatke vezane uz ljudske sposobnosti razmišljanja i učenja. Između ostalog, to obuhvaća aktivnosti poput: samostalnog generiranja i analize teksta, prepoznavanja govora i slika te rješavanje matematičkih i računalnih problema.

Učenici u raspravi ističu **pozitivne strane** računalnog programa *ChatGPT*: besplatan je, dostupan svima, ima sposobnost vrlo dobre imitacije ljudskog sugovornika, uspješno prevodi te generira tekst u obliku eseja, pisma, pjesama i sličnoga.

Slika 1. Radionica

Ističu i **negativne strane**: *Chat GPT* koristi podatke iz tuđih radova bez navođenja autora. To otvara pitanje plagijata i varanja. Ne razumije fraze ni stereotipe. Teško prepoznaje stvarnost od fikcije. Nema topline, emocija, empatije. Ima poteškoća u kritičkom mišljenju i moralnim odlukama.

Uvod

Za razvoj učenika kao cjelovite osobe važno je da činjenice ne prihvaćaju kao nešto konačno već da se prema informacijama koje primaju, stavovima i vrijednostima odnose kritički.

Ciljevi ove radionice su: razvoj kritičkog mišljenja, razvoj komunikacijskih i govorničkih vještina, razvoj socijalnih vještina, razvoj samopoštovanja i razvoj demokratskog ponašanja.

O alatu Chat GPT

Chat GPT je veliki jezični model temeljen na umjetnoj inteligenciji. To je naizgled jedan klasični *chatbot* dizajniran za online *chatanje*, ali iza njega stoji cjelokupno znanje interneta od njegova nastanka do kraja 2021. godine.

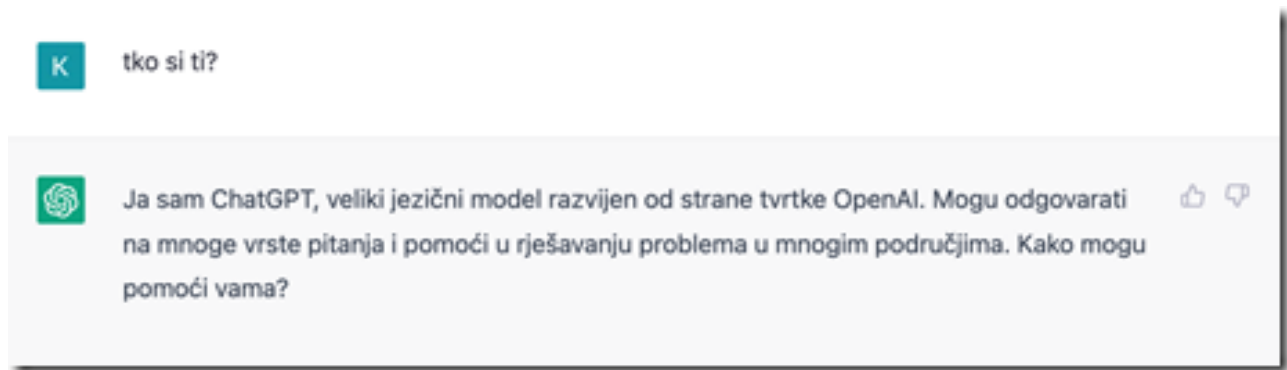
Senzaciju u IT svijetu u vidu alata *ChatGPT* (*Generative Pre-trained Transformer*) razvila je i predstavila tvrtka *OpenAI*, a u svega tjedan dana isprobalo ga je više od milijun korisnika, što nije uspjelo niti jednoj drugoj platformi. S njim je umjetna inteligencija postala dostupna svima, za sada bez ikakve naknade. Ovo je jedan od najvećih i najnaprednijih jezičnih modela koji su trenutno dostupni. Osim što je obučen na ogromnoj količini tekstualnih podataka pribavljenih iz različitih izvora, **interakcija između čovjeka i računala odvija se prirodnim jezikom** a njegova sposobnost generiranja tekstualnih odgovora obuhvaća i pisanje priča, eseja, nastavnih planova i scenarija poučavanja, ciljeva i ishoda učenja, scenarija za *podcast* ili videozapis, izradu rubrika za vrednovanje pa čak i programiranje i pronalaženje pogrešaka u kodovima. Korištenje ovog alata vrlo je jednostavno. Pitanja koja želimo postaviti upisuju se u polje za unos. Pitanja je moguće postavljati i na hrvatskome jeziku.

Slika 2. Logo ChatGPT

Zašto uopće govorimo o ovoj temi?

Zbog velikog utjecaja kojeg *Chat GPT* može imati na djecu i mlade, oslanjajući se na odgovore, bez recenzija i provjera. Što se razvojnog momenta tiče, upitan je razvoj kritičkog mišljenja te stvaranje radnih navika, posebno pri pisanju eseja, lektire, domaće zadaće, što može smanjiti učinkovitost učenja. Stvara se još veća ovisnost o tehnologiji.

Slika 3. Tko si ti

Rezultati rasprave s učenicima

Prednosti korištenja *ChatGPT*

- komunikacija s umjetnom inteligencijom. Može ga se koristiti za istraživanje, kreiranje sadržaja, programiranje, učenje i brojne druge situacije, pisanje radova i eseja;
- besplatan je i dostupan;
- ima sposobnost vrlo dobre imitacije ljudskog sugovornika;
- uspješno prevodi tekst u obliku eseja, pisma, pjesama i sličnoga;
- korištenje prirodnog, svakodnevnog jezika;
- širok raspon tema i zato primjenjivim za različite djelatnosti;
- pomoć učenicima u razvoju vještina komuniciranja i izražavanja;
- pomoć učenicima s posebnim potrebama ili onima koji imaju poteškoća u učenju;
- pomoć učenicima u razvoju vještina razmišljanja i rješavanja problema;
- proširivanju vlastitog znanja;
- izvrstan alat za igranje.

Negativne strane korištenja *ChatGPT* te pomoć voditelju pri zaključivanju

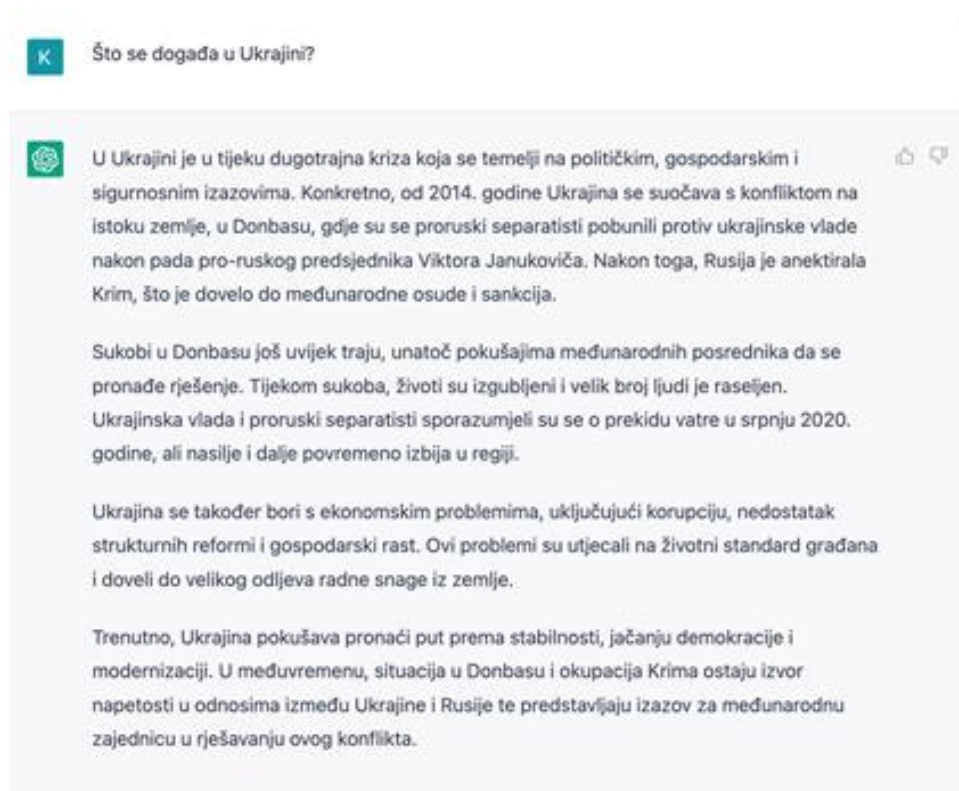
- može ponuditi netočne i nevažće podatke. Zbog toga je važno da i sami istražuju o temi koja ih zanima iz drugih izvora;
- ponekad nepouzdan – ponovo razlog da provjeravaju odgovore;
- **nije originalan, Chat GPT će svakom odgovoriti jednako na svaki upit. Iako možemo tražiti generiranje novog odgovora, ukupan broj odgovora je ipak ograničen. To znači dobivanje istih odgovora, što znači da nije prikladan za pisanje eseja i sličnih sadržaja.**
- *Chat GPT* koristi podatke iz tuđih radova bez navođenja autora. To otvara pitanje plagijata i varanja;
- teško prepoznaje stvarnost od fikcije. Ne razumije fraze ni stereotipe. Nema topline, emocija, empatije. Ima poteškoća u kritičkom mišljenju i moralnim odlukama.
- još veća ovisnost o tehnologiji;
- smanjenje kritičkog razmišljanja učenika, što može smanjiti učinkovitost učenja;

- Chat GPT ima svoj stil pisanja. Često sadržaj koji napiše zvuči neprirodno, koristi iste fraze i format odgovora, a to znači da je lako prepoznatljiv odgovor.

Netočnost podataka

Chat GPT nema mogućnost procijeniti je li sadržaj točan, a internet je prepun netočnih informacija i zastarjelih podataka. Njegova baza temelji se na podacima do kraja 2021. godine, što znači da nije ažuran za aktualne teme. Zbog toga ne zna što se događa u svijetu zadnjih godinu dana i više, primjerice ne zna da Ukrajina i Rusija ratuju od veljače 2022. godine.

Ovo je odgovor:

Slika 4. Rat u Ukrajini

Za kraj

Na pitanje u aplikaciji Char GPT „**Je li dozvoljeno koristiti ChatGPT u obrazovanju i u radu sa učenicima?**“ sam *chatbot* odgovorio je:

Nema univerzalnog odgovora na pitanje je li dozvoljeno koristiti ChatGPT u obrazovanju i radu sa učenicima. To ovisi o politikama i pravilima određene obrazovne ustanove ili države. Neki obrazovni sustavi i škole mogu imati zakonska ograničenja ili smjernice o tome kako se ChatGPT i slični računalni programi mogu koristiti u obrazovanju. U svakom slučaju, važno je da učitelji budu svjesni da ChatGPT nije sposoban razumjeti kontekst ili namjere pojedinaca, a odgovore ChatGPT-a treba shvatiti kao pomoć, a ne kao završnu riječ. Učitelji

bi trebali biti uključeni u proces učenja i pružati podršku učenicima u radu s ChatGPT-om, te biti dostupni za odgovore na pitanja i pružanje dodatnih objašnjenja. Također je važno da učitelji prate napredak učenika i da im pruže povratne informacije o njihovom radu.

Zaključak

ChatGPT, koliko god koristan bio, može biti i potencijalno opasan. Može pomoći u mnogim poslovima te biti dobar dodatak i ubrzati posao. ChatGPT je zapravo jedna usluga, pomoć i kao takvu ga treba oprezno koristiti. Mnogo je otvorenih pitanja i nejasnoća o tome što ChatGPT donosi. Iako nas ova tehnologija i mogućnosti umjetne inteligencije zabrinjavaju, ne možemo se vratiti na tradicionalnu nastavu, posebice stoga što mnogi učenici uz tehnologiju dosežu svoj puni potencijal. Učiteljima i nastavnicima, preostaje, da jednako kao i do sada, spremno dočekaju promjene i primijene nove metode i aktivnosti, kojima će uz pomoć novih tehnologija stvarati fleksibilna okruženja za učenje.

Kamo će nas umjetna inteligencija odvesti još se ne zna, ali sigurno je da će promijeniti način na koji svijet funkcionira. Koristite *ChatGPT*, **ali ne vjerujte mu slijepo.**

Literatura

1. <https://chat.openai.com/>
2. <https://www.virtualna-tvornica.com/sto-je-chat-gpt-i-kako-se-koristi-u-marketingu/>
3. <https://lidermedia.hr/teho/sto-je-chatgpt-o-kojemu-danas-svi-pricaju-147037>